

SOSYOLOJİNİN SOSYOLOJİSİ: DÜNYA'DA YAYIMLANAN SOSYOLOJİ DERGİLERİ HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME

Arif Akbaş

Giriş

Sosyoloji, mikro düzeyde bireysel faillik, etkileşim sistemlerini ve sosyal yapının makro düzeyine kadar insanın sosyal faaliyetini anlamak için çeşitli ampirik araştırma ve eleştirel analiz yöntemlerini kullanan toplum çalışmasıdır. Toplumu bilimsel yönden anlamaya çalışan ve çözümleyen bir bilimdir. Bilimsel bir sosyolojik çalışmanın çeşitli temalara odaklandığını söyleyebiliriz. Bunlar içinde; toplum, küreselleşme, insan davranışı, insan çevre etkisi, kimlik sorunları, sanayi devrimi, bilgi çağı, sosyal karmaşa, sosyal çevre, sosyal psikoloji, sosyal eşitlik, sosyal yapı, toplumsal tabakalaşma, sosyal güç vb. kavramlar son derece önemlidir. Bu minvalde sosyolojinin yüze yakın alt alanı oluşmuştur.

Toplumbilimin alt alanları içinde; mimarlık sosyolojisi, sanat sosyolojisi, otizm sosyolojisi, beden sosyolojisi, kültür sosyolojisi, ölüm sosyolojisi, sapkınlık sosyolojisi, afet sosyolojisi, eğitim sosyolojisi, ekonomik sosyoloji, duygu sosyolojisi, çevre sosyolojisi, feminist sosyoloji, aile sosyolojisi, yemek sosyolojisi, toplumsal cinsiyet sosyolojisi, nesiller sosyolojisi, sağlık ve hastalık sosyolojisi, insan bilinci sosyolojisi, hümanist sosyoloji, göç sosyolojisi, endüstri sosyolojisi, internet sosyolojisi, kıskançlık sosyolojisi, Yahudi sosyolojisi, bilgi sosyolojisi, dil sosyolojisi, hukuk sosyolojisi, eğlence sosyolojisi, edebiyat sosyolojisi, Marksist sosyoloji, matematiksel sosyoloji, tıp sosyolojisi, askeri sosyoloji, müzik sosyolojisi, gerçek ütöpik sosyoloji, barış, savaş ve sosyal çatışma sosyolojisi, felsefe sosyolojisi, sosyal psikoloji, halk sosyolojisi, ceza sosyolojisi, ırk sosyolojisi ve etnik ilişkiler, din sosyolojisi, bilimsel bilgi sosyolojisi (bilim tarihi sosyolojisi), sosyoloji sosyolojisi, uzay sosyolojisi, spor sosyolojisi, terörizm sosyolojisi, kent sosyolojisi, görsel sosyoloji vardır.

2007'de *The Times Higher Education Guide*, Beşerî Bilimler alanında en çok alıntı yapılan kitap yazarlarını (felsefe ve psikoloji dahil) listesini yayınlamıştır. Bu listede ilk on arasında yedi tane sosyolog vardır. Bunlar; Michel Foucault, Pierre Bourdieu, Anthony Giddens, Erving Goffman, Jürgen Habermas, Max Weber ve Bruno Latour'dur. (Times Higher Education, 2023, s. 1-2)

Sosyoloji alanında orijinal araştırmaları yayınlayan en yüksek dereceli genel dergiler, *American Journal of Sociology* ve *American Sociological Review*'dir. Orijinal inceleme makalelerini yayınlayan *Annual Review of Sociology* de üst sıralarda yer almaktadır. Diğer birçok genel ve özel dergi mevcuttur. Bu dergilerde genellikle nicel ve nitel olmak üzere iki türde yapılan araştırmalar yayımlanmaktadır. Metodolojik açıdan ise; arşiv araştırması (veya tarihsel yöntem), içerik analizi, deneysel araştırma, boyuna çalışma, program değerlendirme, anket araştırması, gözlem, katılımcı gözlem, survey vb. teknikler kullanılmaktadır.

Sosyoloji Dergilerinin Amaç ve Kapsamları

Annual Review of Sociology [Yıllık Sosyoloji İncelemesi], 1975 yılından beri yayınlanmakta olan *Annual Review of Sociology*, sosyoloji alanındaki önemli gelişmeleri kapsayan araştırmaları yayınlamaktadır. Dergide ele alınan konular, önemli teorik ve metodolojik gelişmelerin yanı sıra ana alt alanlardaki güncel araştırmaları içerir. İncelemeler tipik olarak sosyal süreçleri, kurumları ve kültürü, organizasyonları, politik ve ekonomik sosyolojiyi, tabakalaşmayı, demografiyi, şehir sosyolojisini, sosyal politikayı, tarihsel sosyolojiyi ve dünyanın diğer bölgelerindeki sosyolojideki önemli gelişmeleri kapsar. 2023 itibarıyla yayınlanan 49. Cildinde; Douglas W. Maynard ve John Heritage'in *Etnometodolojinin Mirası ve Beklentileri*, Jeff Manza'nın *Yeni Başlayanlar İçin Sosyoloji*, Sasha Johfre ve Aliya Saperstein'in *Çağın Sosyal İnşası: Kavramlar ve Ölçüm*, Jennie E. Brand, Xiang Zhou, Yu Xie'nin *Nedensel Çıkarım ve Makine Öğrenimindeki Son Gelişmeler*, Terence E. McDonnell'in *Kültürel Nesneler, Maddi Kültür ve Maddilik*, Ellen Percy Kraly, Mohammad Jalal Abbasi-Shavazi, Lorraine Lizbeth Torres Colón, Holly E. Reed'in *Zorunlu ve Mülteci Göçünün Sosyal Sonuçları*, James M. Raymo, Hyunjoon Park, Jia Yu'nun *Doğu Asya'da Farklı Kaderler*, Gordon W. Gauchat'in *Bilimin Meşruiyeti*, Debra Umberson ve Rachel Donnelly'nin *Sosyal İzolasyon: Eşit Dağıtılmamış Bir Sağlık Tehlikesi*, Peter Rich ve Ann Owens'in *Mahalle-Okul Yapıları: Sosyal Bağlımların Ortak Çalışmasına Yeni Bir Yaklaşım*, Minjae Kim ve Roberto M. Fernandez'in *Zayıf Bağları Güçlü Kılan Nedir?* Debbie Becher'in *Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Arazi Eşitsizlikleri*, Peter B. Evans'ın *Gömülü Otonomiden Hegemonik Karşıtı Küreselleşmeye: Karşılaştırmalı Politik Ekonomiye Keşfetmede 60 Yıllık Bir Serüven*, Jessica T. Simes, Brenden Beck, John M. Eason'un *Polislik, Ceza ve Yer: Ceza*

Hukuku Sisteminin Mekânsal-Bağlamsal Analizleri, Roger Waldinger ve Tahseen Shams'ın *Sınır Ötesi Politika: Diasporik Seferberlik ve Devlet Tepkisi*, Wendy D. Roth, Elena G. van Stee, Alejandra Regla-Vargas'ın *Irk Kavramsallaştırmaları: Özcülük ve Yapılandırmacılık*, Sara Şostak'ın *Gıda ve Eşitsizlik* makaleleri yer almıştır. (Annual Review of Sociology, 2023, s.1-249) 1969'da Ulusal Bilimler Akademisi ve Sosyal Bilimler Araştırma Konseyi'nden sosyologların yer aldığı ortak bir panel, sosyoloji hakkında inceleme makaleleri yayınlayan yıllık bir derginin oluşturulması için resmi bir tavsiyede bulunmuştur. Önerinin bir sonucu olarak, *Amerikan Sosyoloji Derneği*, kâr amacı gütmeyen bu yayını oluşturmuştur. (Annual Review of Sociology, 1982, s. 8) Derginin editörlüğünü 1975'ten itibaren sırasıyla; Alex Inkeles, Ralph H. Turner, William Richard Scott, Judith Blake, John L. Hagan, Karen S. Cook ve Douglas Massey yürütmüştür. Dergi bilimin ilerlemesi ve toplumun yararı için bilgiyi sentezlemeye ve bütünleştirmeye kendini adanmış, kâr amacı gütmeyen bir neşriyattır. 1975-2023 arasında toplam 49 sayı çıkmıştır.

American Sociological Review (ASR), Amerikan Sosyoloji Derneği'nin en önemli dergisidir. ASA, bu dergiyi 1936'da genel olarak sosyoloji disipliniyle ilgili orijinal çalışmaları, yeni teorik gelişmeleri, temel sosyal süreçlerin anlaşılmasını ilerleten araştırma sonuçlarını ve önemli metodolojik yenilikleri yayınlama misyonuyla kurmuştur. ASR'ye sosyolojinin tüm alanları açıktır. Vurgu olağanüstü kalite ve genel ilgi üzerinedir. 1905'te kurulan Amerikan Sosyoloji Derneği (ASA), sosyolojiyi bilimsel bir disiplin ve kamu yararına hizmet eden bir meslek olarak ilerletmeye adanmış kâr amacı gütmeyen bir üyelik derneğidir. 12.000 üyesi olan ASA, kolej ve üniversitelerde öğretim üyesi olan sosyologları, araştırmacıları, uygulayıcıları ve öğrencileri kapsar. Üyelerin yaklaşık yüzde 20'si hükümet, iş veya kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda çalışmaktadır. ASA, 6.000'den fazla katılımcının katıldığı yıllık bir toplantıya ev sahipliği yapıyor ve 14 profesyonel dergi çıkarmaktadır. Sosyologlar için ulusal bir organizasyon olan ASA, Yönetim Ofisi aracılığıyla üyelerine benzersiz bir dizi hizmet sağlamak ve disiplinin canlılığını, görünürlüğünü ve çeşitliliğini desteklemek için iyi bir konumdadır. Ulusal ve uluslararası düzeylerde çalışan ASA, şimdi ve gelecekte sosyoloji için mümkün olan en geniş etkiye sahip olabilecek politikalar oluşturmayı ve programlar uygulamayı amaçlamaktadır. (ASR, 2023, s. 2) Dergi Amerikan Sosyoloji Derneği adına SAGE Publications tarafından yayınlanmaktadır. Derginin en son sayısı, Cilt 88 Sayı 3, Haziran 2023'te yayımlanmıştır. Dergiye Wade M. Cole, Evan Schofer, Kristopher Velasco *Uluslararası Perspektifte Bireysel Güçlendirme, Kurumsal Güven ve Aşılama Oranları*, 1995'ten 2018'e, Andrew K. Jorgenson, Brett Clark, Ryan P. Tombs, Jeffrey Kentor, Jennifer E. Gives *Silahlara Karşı İklim: Militarizasyon, Ekonomik Büyümenin Karbon Emisyonları Üzerindeki Etkisini Nasıl Artırıyor?* James Chu *Şiddetten Berraklık? Grup İçi Saldırganlık ve Durum Hiyerarşi-*

lerinin Yapısı, Peter Francis Harvey, “Herkes Özel Olduğunu Düşünür”: Okullar Çocuklara Sosyal Konumlarını Nasıl Öğretir? Mengjie Cheng, Daniel Scott Smith, Xiang Ren, Hancheng Cao, Sanne Smith, Daniel A. McFarland *Bilimde Yeni Fikirler Nasıl Yayılır?* Erin Leahey, Jina Lee, Russel J. Funk *En Yıkıcı Yenilik Türleri Nelerdir?* makaleleriyle katkı sağlamışlardır. (ASR, 2023, s. 4-5) Baş editörler, Arthur S. Alderson ve Dina G. Okamoto’dur. (Lengermann, 1979, s. 185)

Journal of Health and Social Behavior, (Sağlık ve Sosyal Davranış Dergisi), American Sociological Association adına SAGE Publications tarafından yayınlanan, üç ayda bir hakemli akademik bir dergidir. (1960 yılından beri yayımlanmaktadır.) Sağlık ve hastalık anlayışına ve tıp ve sağlık hizmetlerinin organizasyonuna sosyolojik kavram ve yöntemlerin uygulanmasını içerir. Yazı işleri müdürü Amy Burdette’dir. Önceki baş editörler arasında Richard M. Carpiano, Brian C. Kelly, Gilbert Gee, Debra Umberson ve Eliza Pavalko vardır. *Journal of Health and Social Behavior* (JHSB), sosyolojik kavramları ve yöntemleri sağlık ve hastalığın anlaşılmasına ve tıp ve sağlık hizmetlerinin organizasyonuna uygulayan ampirik ve teorik makaleler yayınlayan bir tıp sosyolojisi dergisidir. Derginin en son Cilt 64 Sayı 2, Haziran 2023’ü yayımlanmıştır. (Journal of Health and Social Behavior, 2023, s. 1-8) Derginin son sayısında Ryan K. Ustalar, Andres M. Tilstra, Daniel H. Simon, Kate Coleman-Minahan *Üreme Sağlığı ve Sağlık Hizmetleri, Belirleyicilerdeki Farklılıklar: Irksallaştırılmış Obstetrik Bakım ve ABD Eyaletinde Doğuma Başlama Oranlarındaki Artışlar*, Emily S. Mann, Dana Berkowitz *İleri Yaşta Anne Olan Kadınların Biyomedikal Özneleştirilmesi: Üreme Riski, Ayrıcılık ve Kontrol Yanılsaması*, Selin Köksal, Alice Goisis *Hamilelik Sürecinde Yalnızlık: Tıbbi Destekli Üreme Rolünü Keşfetmek*, Eliza Brown *Klinik Değiştirme: Tüketici Tıbbında Kariyerleri Boyunca Hasta Özerkliği*, Sarah Halpern-Meeke, Kristin Turney *Romantik Birliktelikler ve Akıl Sağlığı: İlişki Çalkantılarının Rolü*, Robert Crosnoe, Carol A. Johnston, Shannon E. Cavanagh, Elizabeth Gershoff *Farklı Irk-Etnik Gruplardan Gelen Kadınların Aile Oluşum Tarihi ve Psikolojik İyi Olma Hali*, Patrick M. Krueger, Joshua A. Goode, Paula Fomby, Jarron M. Aziz Onge *Sağlık İçin Daha Az Zaman: Amerika Birleşik Devletleri’nde Evli veya Birlikte Yaşanan Erkekler ve Kadınlar Arasında Ebeveynlik, Çalışma ve Zaman Yoğun Sağlık Davranışları*, Cleothia Frazier, Tyson H. Brown, *Sosyal Roller Orta Yaşta Uyku Sağlığını Nasıl Etkiler?* Chang Hwan Kim, Harris Hyun-soo Kim *Ağ Bağları, Yukarı Durum Heterofili ve Beklenmedik Sağlık Sonuçları* (Journal of Health and Social Behavior, 2023, s.2-10) Dergideki makalelerin çoğu tıp-sağlık sosyolojisi ile alakalıdır. Tıbbi sosyoloji, tıbbi kurum ve kuruluşların sosyolojik analizidir; bilgi üretimi ve yöntemlerin seçimi, sağlık profesyonellerinin eylemleri ve etkileşimleri ve tıbbi uygulamanın sosyal veya kültürel (klinik veya bedensel değil) etkileri. Alan genellikle bilgi sosyolojisi, bilim ve teknoloji çalışmaları ve sosyal epistemoloji ile etkileşime girmektedir. Tıp sosyologları ayrıca hastaların nitelik-

sel deneyimleriyle de ilgilenirler ve genellikle halk sağlığı, sosyal hizmet, sosyal ve klinik bilimlerin keşiştiği noktada olguları keşiştmek için demografi ve gerontoloji ile de ilgilenirler. Sağlık ve hastalık sosyolojisi, sağlık ve zindelik sosyolojisi veya sağlık sosyolojisi, toplum ve sağlık arasındaki etkileşimi inceler. Bir  alışma alanı olarak bu disiplin, sağlığımızı ve refahımızı etkileyen ve değiştiren  ağdaş ve tarihsel etkiler de dahil olmak üzere yaşamın tüm yönleriyle ilgilenir. (Nettleton, 2013, s.5)

Acta Sociologica, sosyolojinin tüm alanlarını kapsayan, üç ayda bir yayımlanan hakemli bir dergidir. İşkandinav Sosyoloji Derneği'nin resmi bir dergisidir ve 1955'te kurulmuştur. Orijinal araştırmalar, kitap incelemeleri ve makaleler yayımlar. İşkandinav ülkelerini birbirleriyle veya diğer ülkelerle karşılaştıran araştırmalara odaklanır. Genel yayın yönetmenleri J n Gunnar Bernburg, Sigr n  lafsd ttir. *Acta Sociologica*, yüksek kaliteli yenilikçi sosyoloji üzerine, farklı teorik ve metodolojik başlangıç noktalarından yola çıkararak, tam uzunlukta orijinal makaleler ve inceleme denemelerinin yanı sıra kitap incelemeleri ve yorumlar şeklinde makaleler yayınlamaktadır. En son sayısı 66. Cilt, Sayı:2 Mayıs 2023'te çıkmıştır. Mari Teigen, Arnfinn H. Midtb en, Rune Karlsen *Eşitlik Konusunda Seğkinler: Liderlik Pozisyonlarında Cinsiyet Dengesi ve Etnik  eşitliliğe Yer Var mı?* Signe Bock Segaaard *Norveç'te siyasi fark yaratanlar: Refah sağlayıcıların stratejileri ve siyasi fikirleri*, Ilari Ilmakunnas *Bir refah tuzağı var mı? Genç Finliler arasında sosyal yardım almada süre bağımlılığı*, Jenny Jansson *Kimlik girişimcileri olarak işçi liderleri: 1920'lerde İşve  sendikal hareketinde kimlik oluşumu*, Matthias Flohr, Paula Protsch *Alman  ıracılık piyasasında gençlerin iş arama stratejileri: Kim güçlü bağlara sahip yönlendirmelere güvenir ve neden?* Philip M Lersch, Olaf Groh-Samberg *Finansal yatırımlar ve net değer üzerindeki sınıf kökeninin uzun menzili*, Andrew Linklater *Savaş, Hayatta Kalma Birimleri ve Vatandaşlık: Neo-Eliasian Süreç-İlişkisel Perspektif*, J hann P ll  rnason *Devrimci Sosyal Demokrasi: Rusya İmparatorluğu Boyunca İşçi Sınıfı Siyaseti (1882-1917)*, (*Acta Sociologica*, 2023, s. 2-8) *Acta Sociologica* Dergisi daha çok İşkandinav  lkelerinin [Kuzey Avrupa] sosyolojisiyle ilgilenmektedir.

The American Journal of Economics and Sociology, (Amerikan Ekonomi ve Sosyoloji Dergisi) Robert Schalkenbach Vakfı'nın desteğiyle Will Lissner tarafından 1941'de kurulmuş, hakemli bir akademik dergidir. Derginin amacı, 19. yüzyılın sonlarında sosyal filozof ve politik bir aktivist olan Henry George tarafından ortaya atılan konuların sürekli tartışılması için bir forum oluşturmaaktır. Yazı işleri müdürü Clifford W. Cobb'dur. *American Journal of Economics and Sociology*, genel olarak ekonomi, sosyoloji, siyaset Bilimi ve sosyal bilimler gibi geniş alanlardaki konulara ilişkin bilgimizi artırmayı amaçlayan orijinal, hakemli, yüksek kaliteli çalışmalar yayımlayan uluslararası, disiplinler arası bilimsel bir dergidir. (Lissner, 2021, s.423) Derginin son sayısı Cilt 82,

Sayı 3, Mayıs 2023'te çıkmıştır. Bu sayıda; Ying Chen, Don Capener, Eriş Valenzuela *Kazanç yönetiminin otel işletme değeri üzerindeki değerlendirme etkileri*, David Kay, G. Jason Jolley *Karbon vergisi politikasının sektörel etkilerini tahmin etmek için girdi-çıktı modellerinin kullanılması: NGFS senaryolarının uygulamaları*, Jonathan Torres-Tellez, Alberto Montero Soler *2008 ekonomik krizinden sonra: İspanya örneğinde son on yılda ekonomik koşullar ve suç*, Yueming Zheng, Yaqian Chen *Sağlıklı beşeri sermayenin ve çevresel düzenlemenin Çin'deki yeşil toplam faktör verimliliği üzerindeki etkisi*, Simon K. Medcalfe, Catherine P. Slade, Wendy Habegger *Kadınların kanser taramasının sosyal belirleyicisi olarak din: Politika ve kaynak tahsisi için devlet düzeyindeki verilerden elde edilen kanıtlar yapıtlarıyla katkı sağlamışlardır.* (Cobb, 2023, s.2-6)

American Journal of Sociology, (Amerikan Sosyoloji Dergisi) sosyoloji ve ilgili sosyal bilimler alanında özgün araştırmalar ve kitap incelemeleri yapan ve iki ayda bir yayınlanan hakemli akademik dergidir. Tüm tarihi boyunca, dergi Chicago Üniversitesince hazırlanmış ve University of Chicago Press tarafından yayınlanmıştır. Derginin baş editörü Elisabeth S. Clemens'tir. Dergi 1895'ten beri çıkmaktadır. *American Journal of Sociology* (AJS), sosyal bilimlerde analiz ve araştırma konusunda önde gelen bir ses olmaya devam etmektedir. Derginin son sayısı John Levi Martin'in editörlüğünde Cilt 128, Sayı 6 Mayıs 2023 çıkarılmıştır. (Martin, 2023, s.1-2) Son sayıda Kristian Bernt Karlson *Kuşaklar Arası Eğitim Hareketliliğinde Siyah-Beyaz Eğilimler: Konumsal Bir Analiz*, Heeju Sohn *Akrabalık Güvenlik Ağında Yapısal Eşitsizlikler: Erken Yetişkinlik Dönemi Boyunca Üç Kuşak Ağını Haritalandırmak*, Paige L. Sweet *Ceza-Refah Melezliğinin Örgütlenmesi: Travma, Savunmasızlık ve Suç Mağdurlarının Devletin Tanınması*, Martin Hallsten ve Martin Kolk *Köylü Geçmişinin Gölgesi: Kuzey İsveç'te Yedi Nesil Eşitsizlik Kalıcılığı*, Jaime Kucinskas ve Yvonne Zylan *Ahlaki İpte Yürümek: Trump Yönetimi Altında Federal Devlet Memurlarının Sadakatleri, Tedbirleri ve Direnişleri*, Felix Elwert, Tamas Keller ve Andreas Kotsadam *Masa Sandalyelerini Yeniden Düzenlemek: Yakın Temanın Etnik Gruplar Arası İlişkiler Üzerindeki Etkileri Üzerine Geniş Bir Rastgele Alan Deneyi*, Neil Fligstein *Oluşan Piyasalar: Rekabeti, Ürünleri ve İnovasyonu Yeniden Düşünmek* Michel Callon, Susan E. Bell *Batı Hastalığı: Somali Diasporasında Otizmle Mücadele Yazan Claire Laurier Decoteau*, Romina Cachia, *Ulusötesi Dünyanın Haritasını Çıkarmak: Sınırlar Ötesinde Nasıl Hareket Ederiz, İletişim Kurarız ve Neden Önemlidir Emanuel Deutschmann*, Fernando I. Rivera *Harvey Kasırgasının Sonrası: Felaketten Kurtarmada Yer, Irk ve Eşitsizlik*, Nick Crossley *Sosyal Anlam ve İletişim Ağları*, Kyla Walters *Hareketlerin Senaryosunu Yazmak: "Mazeretsiz" Charter Okulunda Kültür ve Kontrol*, Ethan Czuy *Levine Kanıtındaki Bedenler: Cinsel Saldırı Kararında Irk, Cinsiyet ve Bilim*, Nisan M. Schueths *Ait Olma Halleri: Göçmenlik Politikaları, Tutumlar ve İçerme*, April M. Schueths *Ait Olma Halleri: Göçmenlik Politikaları, Tutumlar ve İçerme*, Julie Sze *Ölümü*

Reddetmek: Göçmen Kadınlar ve Los Angeles'ta  evresel Adalet için Mücadele, Miranda R. Waggoner *Sadece Hapı Alın: Üreme Politikasının Dengesiz Yükü*, Stephen P. Ruszczyk *Yetkisiz A k: Yakınlık, Göçmenlik ve Devlet M zakeresinde Karma Vatandaş  iftler*, Yael Berda *Bira Direnci: Hint Kahve Evi ve Sömürge Sonrası Hindistan'da Acil Durum*, Elizabeth Aura McClintock *A kın Renkleri: Irklararası İlişkilerde  ok Irklı İnsanlar*, David A. Mindell * l mle Hesaplaşma: Hava Trafik Kontrolü, Sistem Etkileri ve Risk*, Jamie L. Small *Cinsellikleri Ayıklamak: Uzmanlık ve Hukuki Sınıflandırma Politikası* makaleleriyle yer almıştır. (Martin, 2023, s. 1597-1892) Makalelerin birçoğu gündelik hayat sosyolojisi ile ilgili konulardan oluşmaktadır.

Annales: Histoire, Sciences Sociales, (Annales, Tarih ve Sosyal Bilimler) dergisi 1929'da Marc Bloch ve Lucien Febvre tarafından kurulmuş, sosyal tarihi kapsayan bir Fransız akademik dergisidir. Dergi, Annales Okulu olarak bilinen bir tarih yaklaşımına yol açmıştır. Derginin kapsadığı konuların kapsamı geniştir, ancak sosyal tarih ve uzun vadeli eğilimler (longue dur e)  zerinde durulur. (Febvre, 1932, s. 4-5) Genellikle sayısallaştırma/ nicel yöntemler kullanılır ve coğrafya ile sıradan insanların entelektüel dünya g r  ne özel önem verilir. Zihniyet olarak (mantalitesi) siyasi, diplomatik veya askeri tarihe veya ünlü adamların biyografilerine daha az yer verilir. Bunun yerine Annales, sosyal, ekonomik ve kültürel tarih, istatistikler, tıbbi raporlar, aile çalışmaları ve hatta psikanalizde tanımlanan tarihsel kalıpların sentezine odaklanır. (Burke, 1929, s 116) Derginin editörü  tienne Anheim'dir. Annales okulu, uzun vadeli sosyal tarihi vurgulamak için 20. yüzyılda Fransız tarihçiler tarafından geliştirilen bir tarih yazımı tarzıyla ilişkili bir grup tarihçidir. Adını, birçok kitap ve monografla birlikte bilimin ana kaynağı olmaya devam eden bilimsel dergisi "Annales d'histoire  conomique et sociale" den almıştır. Okul, özellikle sosyal bilimlerin kullanımıyla ilgili olarak, Fransa'da ve diğer birçok ülkede tarih yazımının gündemini belirlemede oldukça etkili olmuştur. Tarihçiler tarafından siyasi veya diplomatik temalardan ziyade sosyal ve ekonomik konuları vurgulayan yöntemler tercih edilmiştir. Türkçe'de bu ekol ile ilgili olarak; Peter Burke'nin *Fransız Tarih Devrimi Annales Okulu* (1929-2014), *Annales Okulu: Fransız Tarih Devrimi*, Erdem Sönmez'in *Annales Okulu ve Türkiye'de Tarihyazımı*, Ali Boratav'ın *Tarih ve Tarih i Annales Okulu İzinde* kitapları vardır. *L'Ann e sosyolojisi*, aynı zamanda ilk genel yayın yönetmeni olarak da görev yapan  mile Durkheim tarafından 1898'de kurulan, yılda iki kez hakemli bir şekilde çıkan sosyoloji dergisidir. 1925 yılına kadar yıllık olarak yayınlanan dergi, 1934-1942 yılları arasında adını Annales Sociologiques olarak de i tirmiştir. (Kando, 1976, s.147) 2. Dünya Savaşı'ndan sonra orijinal adına geri dönmüştür. Durkheim, dergiyi kendi araştırmalarını ve   rencilerinin ve onun yeni sosyolojik paradigması çerçevesinde çalışan diğer akademisyenlerin araştırmalarını duyurmanın bir yolu olarak kurmuş-

tur. Derginin şu anki genel yayın yönetmeni Pierre Demeulenaere'dir. Derginin cilt numarası 73, No:1 2023 sayısı Vilfredo Pareto'nun ölümünün yüzüncü yılı anısına adanmıştır. Bu sayı, dört farklı disiplinden (aktüerya bilimi, iktisat, tarih, sosyoloji) gelen ve çalıştıkları konularda becerilerini kanıtlamış yabancı ve Fransız yazarlar sayesinde Pareto'nun çalışmalarının temel alanlarına geri dönmektedir. L'Année sosyolojisi, 125. yayın yılı için Durkheim'ı ön plana almış ve 72. cildinin ikinci sayısını ona ithaf etmiştir. (Demeulenaere, 2023, s.4-5)

Dünya'da günümüzde birçok sosyoloji dergisi çıkmaktadır. Kaliteli sosyoloji dergileri içinde; "Armed Forces & Society, Articulo- Journal of Urban Research, Body & Society, British Journal of Sociology, Chinese Sociological Review, City and Community, Comparative Studies in Society and History, Contemporary Jewry, Contemporary Sociology, Contributions to Indian Sociology, Contexts, Criminology, Critical Sociology, Current Sociology, Demography, Deviant Behavior, Electronic Journal of Sociology, Ethnic and Racial Studies, European Sociological Review, Gender and Research, Gender and Society, International Review of Social History, International Journal of Sociology, International Journal of Social Research Methodology, Journal of Applied Social Science, Journal of Artificial Societies and Social Simulation, Journal of Contemporary Ethnography, Journal of Family Issues, Journal of Health and Social Behavior, Journal of Marriage and Family, Journal of Mundane Behavior, Journal of Politics & Society, Journal of Research in Crime and Delinquency, Journal of Sociology, Journal of World-Systems Research, Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie, Youth & Society, Work and Occupations, Tönnies-Forum, Teaching Sociology, Symbolic Interaction, Sociology of Education, Sociology, Sociological Theory, Sociological Research Online, Sociological Quarterly, Sociological Perspectives, Sociological Methodology, Sociological Insight, Sociological Inquiry, Sociological Forum, Socio-Economic Review, Society, Social Research, Social Psychology Quarterly, Social Problems, Social Networks, Social Justice, Social Forces, Social Currents, Signs: Journal of Women in Culture and Society, Science and Society, Rural Sociology, Research and Practice in Social Sciences, Quality & Quantity, Qualitative Sociology, Public Culture, Population and Development Review, Nature and Culture, Mobilization: The International Quarterly Review of Social Movement Research, Migration Letters, Men and Masculinities vb." bu yayınları gösterebiliriz. (2023, s.1-8) Sosyolojide günümüzde çok çeşitli paradigmlar vardır. Kuramsal boyut incelenen konuya dair bu dergilerde; klasik teori, sosyal darwinizm, işlevselcilik, çatışmacılık, sembolik etkileşimcilik, yapısalcılık, faydacılık, sosyal felsefe, Pax Wisconsinacılık, post yapısalcılık, feminizm vb. bakış açısıyla çözümlenmekte yahut incelenmektedir.

Sonuç

Sosyoloji bibliyografyası sadece kitaplar üzerinden gidilerek araştırılmaz/ anlaşılamaz. Dünyadaki sosyolojilerdeki genel eğilimi anlamak için bu konuda yapılan süreli yayınların da incelenmesi gerekmektedir. Sosyoloji bibliyografyası, sosyoloji konusunda alt disiplinlere göre düzenlenen işlerin de bir listesidir. Sosyoloji, mikro düzeyde bireysel konuları incelerken etkileşimde ise sistemleri ve sosyal yapıyı makro düzeye kadar insanın sosyal amacını anlamak için çeşitli ampirik araştırma yöntemlerini kullanarak toplumu inceler. Zamanla bu inceleme tarzı bizzat sosyolojinin kendisine de yönelebilir. Toplumun, kişilerarası bağlantıların ve etkileşimlerin bilimsel şekilde çalışması sosyoloji olarak bilinir. Toplumbilim hem derinlemesine teorik [nitel veya nicel] araştırmaları hem de saha çalışmasını içeren geniş bir disiplindir. Sosyoloji dergilerinde toplum kamsam olarak genellikle belli sınırlılıklar içinde çözümlenmeye veya açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda sosyoloji dergileri; toplumu metodik araştırmalıdır, insan uygarlığını bir birim/ yapı olarak nasıl işlediğini de araştırmalıdır, insanlar ve toplum arasındaki sosyal etkileşimi incelemelidir, toplumların nasıl gelişip değiştiğini anlamaya çalışmalıdır, sosyal kurumları, sosyal süreçleri ve sosyal gruplaşmaları yakından incelemelidir.

Sosyolojinin odak noktası, öncelikle, bunların çözümü için normatif tavsiyeler sağlamaktan çok sosyal mesele analizidir. Sosyoloji, sosyal fenomenleri, sosyal yapıları ve insanların bu ortamlarda nasıl davrandığını araştırmak için rasyonel argümanları inceleyen ampirik bir alandır. Sosyoloji saf bilim olarak gelişmiştir ve uygulamalı bilim olarak görülmemelidir. [İnsanlar üzerinde toplumsal deneyler yapmak son derece güçtür.] Sosyoloji aslında disiplin olarak soyut bir alanda keşifler yapmaya çalışmaktadır. Bunun nedeni, toplumun nasıl işlediğini çeşitli açılardan incelemesi ve insanlar arasında yaygın olan kalıpları ortaya çıkarmasıdır. Ayrıca insanları birkaç kişi yerine bir bütün olarak ele aldığı için genelleyici bir araştırma alanıdır. Temelde insan varlığına ve kişilerarası ilişkilere odaklandığı için diğer sosyal bilimlerden farklıdır. İncelenen dergilerde çoğunlukla özellikle toplumsal örgütler, kültür ve nüfus ile sosyolojiye odaklanıldığı görülmektedir.

Toplumbilim sosyolojisi ya da “Sosyolojinin Sosyolojisi”, sosyal teorilerin ya da kuramların toplum üzerindeki etkilerini incelemektedir. Pierre Bourdieu için bu alan yerleşik kanonları irdelerken, yeni epistemolojiye yönelecek, toplumdaki kabul edilmiş gerçekleri sorgulamaktadır. İngiliz sosyolog Andrew Halsey, *A History of Sociology in Britain* adlı kitabında bu alanı derinlemesine açıklamaktadır. (Halsey, 2004, s.5) Halsey, üç dergi üzerinden sosyolojinin gelişim seyrini analiz etmeye çalışmıştır. Kitapta sosyoloji kültürünün mülkiyetine ilişkin edebi iddialar ele alınarak bilimsel yöntemin yükselişinin izi sürülmüştür. Önde gelen üç İngiliz sosyoloji dergisinin içerik analizi ra-

por edilmiştir. Bu esere A. H. Halsey, Z. Bauman, C. Crouch, A. Giddens, A. Oakley, J. Platt, W. G. Runciman ve J. Westergaard katkı sağlamıştır.

Sosyoloji sosyolojisi, bir araştırma konusu olarak sosyoloji çalışmalarını eleştirel bir şekilde analiz eden bir sosyoloji alanıdır. Bu, sosyolojide 1960'lardan beri ağırlıklı olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde aktif olan ve aynı zamanda *Radikal Sosyoloji* ve *Refleks Sosyolojisi* olarak da adlandırılan bir akımdır. Sosyoloji sosyolojisi, sosyoloji çalışmasının ne tür bir toplumsal rol oynadığını ve ne tür toplumsal koşullar tarafından kısıtlandığını araştıran, şimdiye kadar inşa edilmiş yeni bir bilimsel sosyoloji alanıdır. Aslında mantiken sosyal değişimi sosyoloji üzerinden de teşvik etmektedir. Auguste Comte'dan bu yana sosyoloji, ekonomi, politika, kültür vb. kapsayan entelektüel bir sentez olarak tasavvur edilmiştir. Klasik sosyolojik bakış sanki her şeyi/ sorunu halledebilecek bir tahayyüle/ potansiyele sahiptir. Sosyolojinin bu tarzı uzunca bir süredir belirginlik, geleneksel ve normatif akademik disiplinlerden ve disiplinler arası yaklaşımlardan rahatsızlık duyan muhafazakâr entelektüeller tarafından eleştirilmiştir. Bu koşullar altında, daha detaylı uzmanlaşmış alanlarda uzmanlaşma eğilimi, aynı zamanda akademik bir sosyoloji disiplini olarak özgünlük arayışı hareketiyle güçlenmiştir. Ancak bu tür bir uzmanlaşma "her şeyi ele alma" eğilimini hızlandırmış ve toplumdaki tüm olgular sosyolojik araştırma konusu haline gelmiştir. Hatta sosyoloji kendisini bile araştırma konusu haline getirmiştir. Bu koşullar altında, akademik bir disiplin olarak sosyolojinin özellikleri kaybolmuş, sosyologlar 'sosyolojinin bilimsel önemi ve rolü'nü sorgulamaya başlamışlardır. Başka bir deyişle, çeşitli toplumsal olguları eleştirel bir gözle ele alırken, çeşitli sorunları kendi içinde barındırmak ve kendi varoluş biçimini rafa kaldırmak sosyoloji içinden bir eleştiri olarak ortaya çıkmıştır. (Gouldner, 1970, s.7) Bu konuda Robert Winslow Friedrichs, *A sociology of sociology* kitabını yayımlamıştır. (Friedrichs, 1970, s. 4-10) Büyük ölçüde klasik teorik geleneklerden miras kalan sosyolojik teorinin temel sorunları hakkında güçlü bir fikir birliği vardır. Bu sorunlar; bilgiyle ilgilenen öznellik ve nesnellik, eylemle ilgilenen yapı ve aracılık son olarakta zamanla ilgilenen eşzamanlılık ve artzamanlılıktır. Bütün bu konular ise sosyolojinin doğasıyla ve bilim tekniğiyle ilgili meselelerdir. Bununla birlikte teori için sorun, sosyal verileri kaydetme ve düşünmenin iki tarzının nasıl bütünleştirileceği ile alakalıdır. Bu birleştirmeyi Baykan Sezer Doğu-Batı ilişkileri minvalinde bir okuma yaparak ele almıştır. *Batı Dünyası Egemenliği ve Endüstri Devrimi* sosyoloji bilimini doğurmuştur. Sosyolojinin sosyolojisi yapıldığında toplum bilimi olaylara ve olgulara nasıl yaklaşımının olacağını daha iyi bir şekilde tespit edebilecektir.

Kaynaklar

- American Sociological Review (ASR). <https://journals.sagepub.com/home/asr>. Erişim Tarihi: 24.06.2023.
- American Sociological Review (ASR). Vol: 88, (3), 2023.
- Annual Review of Sociology. "Preface by Editorial Committee". Annual Review of Sociology. 8. 1982. doi:10.1146/annurev.so.8.010182.100001.
- Annual Review of Sociology. Vol: 49, Reviews in Advance. 2023.
- Bernburg, Jón Gunnar. Ólafsdót, Sigrún. *Acta Sociologica*. Cilt:66, Sayı: 2, May 2023.
- Burke, P. *The French Historical Revolution*. The Annales School 1929-89.
- Cobb, Clifford W. *The American Journal of Economics and Sociology*. Cilt 82, Sayı 3, Mayıs 2023.
- Demeulenaere, Pierre. *L'Année sosyolojisi*. Presses Universitaires de France. 2023.
- Febvre, Lucien. *La Terre et l'évolution humaine* (1922), *A Geographical Introduction to History*, Londra, 1932.
- Friedrichs, Robert Winslow. *A Sociology of Sociology*, Free Press, 1970.
- Gouldner, Avin W. *Batı Sosyolojisinin Yaklaşan Krizi*. Basic Books Inc., New York. 1970.
- Halsey, A. H. *A History of Sociology in Britain: Science, Literature, and Society*. London: Oxford University Press. 2004.
- JHSB. *Journal of Health and Social Behavior*. Vol: 64, No:2, 2023.
- Kando, Thomas M. "L'Annee Sociologique: Durkheim'dan Bugüne". Pasifik Sosyolojik İncelemesi. 19(2): 147-174. doi:10.2307/1388781. (1976/01/01).
- Lengermann, Patricia Madoo. "The Founding of the American Sociological Review: The Anatomy of a Rebellion". American Sociological Review. 44 (2): 185-198. doi:10.2307/2094504. (1979).
- Lissner, Will. "Amerikan Ekonomi ve Sosyoloji Dergisi'nin Kökenleri Üzerine: Amaçları ve Hedefleri". Amerikan Ekonomi ve Sosyoloji Dergisi. 60 (2): 423-433. doi: 10.1111/1536-7150.00069. (2001).
- Martin, John Levi. *American Journal of Sociology*. Cilt 128, Sayı 6 Mayıs 2023.
- Nettleton, Sarah. *The sociology of health and illness* (3 ed.). Cambridge, UK, (2013).
- OOIR. Sociology: Journal Rankings. <https://ooir.org/journals.php?category=sociology>. Erişim tarihi: 25.06.2023.
- Times Cığer Education. "The most cited authors of books in the humanities". timeshighereducation.co.uk. 26 March 2009. Retrieved 16 November 2009. Erişim tarihi: 21.06.2023.